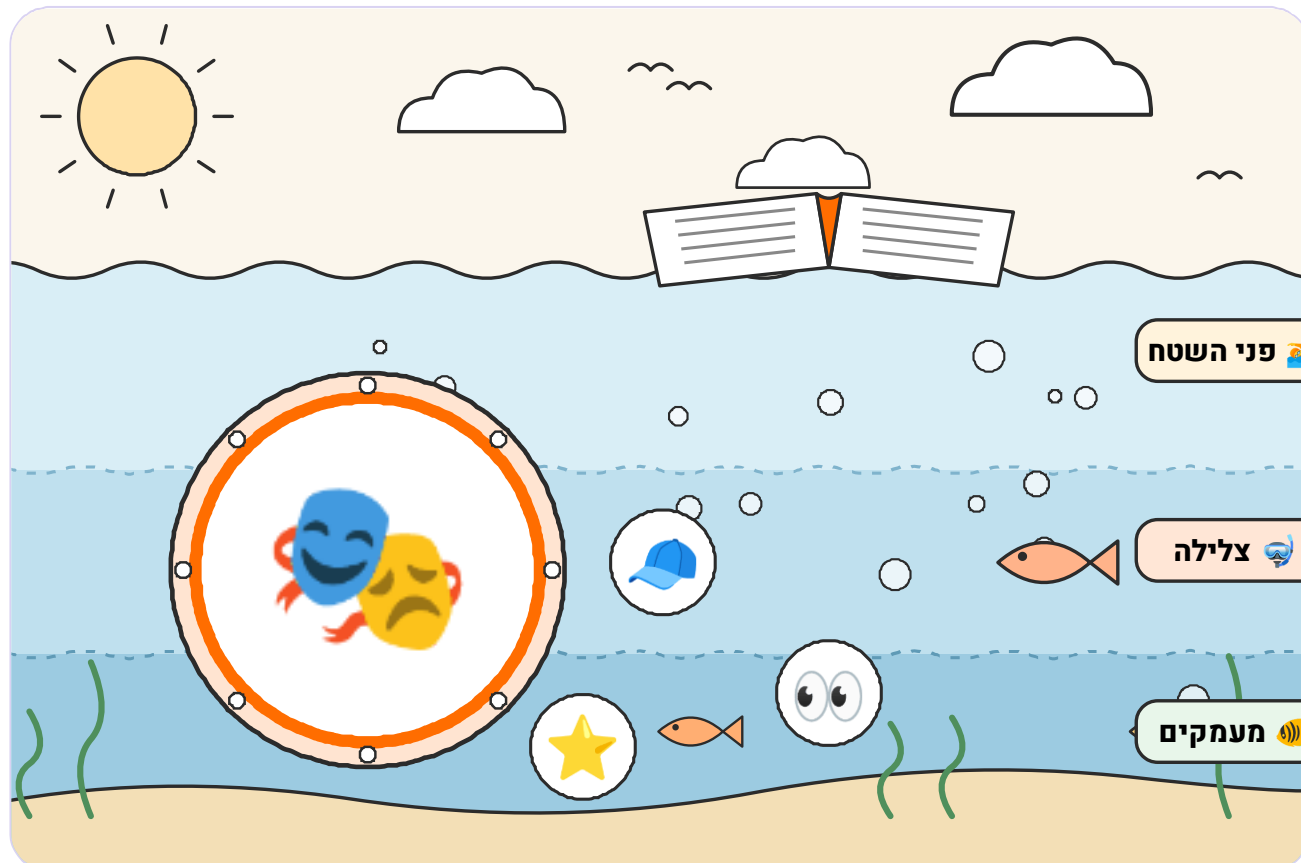

מי אני כשכולם מסתכלים?

לחץ חברתי, שייכות מול ייחודיות – צוללים בשלבים: מתחילים על פני המים ויורדים לעומק.

פני השטח

צלילה

מעמקים

תאריך:

כיתה:

שם:

טקסט ושאלות

- 6 הטקסט: יומן, יום שלישי
- 7 חלק א' – שחייה על פני השטח
- 8 חלק ב' – צלילה
- 10 חלק ג' – מעמקים
- 13 בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה
- 14 מפתח תשובות למורה

כלים לקריאה

- 2 דף האסטרטגיות
- 3 מפת הצלילה
- 4 סימניות לגזירה
- 5 כרטיסי מילים לקיפול

איך משתמשים?

א. מתחילים בדף האסטרטגיות ובמפת הצלילה. ב. קוראים את הטקסט ועוצרים בתחנת העצירה. ג. עונים על השאלות לפי העומק: פני המים, צלילה והמעמקים. ד. מסיימים בבדיקה עצמית ובכרטיס יציאה.

כלים לקריאה

דף האסטרטגיות: איך קוראים לעומק?

אחרי הטקסט

מסכמים במשפט

מה הרעיון המרכזי – במילים שלי?

בוחנים בעין ביקורתית

האם הנימוקים משכנעים? מה חסר?

מחברים לחיים

איפה פגשתי משהו דומה? מה עמדת?

בזמן הטקסט

מסמנים בעיפרון

מילה לא מוכרת – עיגול. משפט חשוב – קו.

עוצרים בתחנות

מה קרה עד עכשיו? מה אני מנחש/ת שיקרה?

ממפים את הטיעון

טענה, נימוקים, טענת נגד, הפרכה ומסקנה. שימו לב למילות קישור.

לפני הטקסט

מציצים בכותרת ובתמונה

על מה הטקסט? מה כבר ידוע לי על הנושא?

קובעים מטרה

למה אני קורא/ת? למידע, להנאה, כדי לגבש דעה?

מזהים סוגה ומטרה

טור, כתבה, מאמר טיעון? מה הכותב/ת רוצה להשיג?

מקרא סימונים בעיפרון

מתחבר אליי

מפתיע אותי

לא הבנתי

משפט חשוב

מילה לא מוכרת

רשימת בדיקה לקורא/ת

- ☐ קראתי את הכותרת ושאלתי את עצמי על מה הטקסט
- ☐ קראתי את כל הטקסט עד הסוף
- ☐ סימנתי מילה שלא הבנתי
- ☐ קראתי שוב את מה שלא היה ברור

המטרה שלי בקריאה

למה אני קורא/ת את הטקסט הזה? מה הייתי רוצה לגלות?

כלים לקריאה

מפת הצלילה: סוג הטקסט ומילים חדשות

מפת הצלילה שלי

מעמקים

חושבים, מביעים דעה ויוצרים

צלילה

מסיקים, מקשרים ובודקים מילים ומבנה

שחייה על פני השטח

מוצאים מידע שכתוב בטקסט

סוג הטקסט: מכתב / יומן

מה מאפיין את סוג הטקסט הזה? כתבו שני סימנים שתחפשו בקריאה:

לפני שצוללים

מה אני חושב/ת שיקרה בטקסט? (לפי הכותרת)

מילים חדשות

מילה	פירוש	משפט משלי
משא ומתן מתמיד	התמקחות שלא נגמרת בין שני צדדים	
להשתייך	להיות חלק מקבוצה	
נכונותם	המוכנות והרצון שלהם	
עלתה בחדות	גדלה מאוד ובבת אחת	
מעניקה רשות	נותנת היתר, מאפשרת	

סימניות לגזירה

גזרו לאורך הקו המקווקו ✂

המעמקים

מעבר לשורות

- האם הטיעון משכנע? למה?
- מה טענת הנגד החזקה ביותר?
- מה עמדת המנומקת?
- איך זה מתחבר לחברה שלנו?

השאלה שלי: 📝

מי אני כשכולם מסתכלים?

חט"ע

צלילה

בין השורות

- מה תפקיד הפסקה בטקסט?
- איזה יחס לוגי יוצרת מילת הקישור?
- מה המטרה של הכותב/ת?
- מה פירוש הביטוי בהקשר?

השאלה שלי: 📝

מי אני כשכולם מסתכלים?

חט"ע

פני המים

כתוב בטקסט

- מי? מה? איפה? מתי?
- איזה פרט מוכיח?
- מה קרה קודם ומה אחר כך?
- איפה זה כתוב?

השאלה שלי: 📝

מי אני כשכולם מסתכלים?

חט"ע

כלים לקריאה

כרטיסי מילים לקיפול

גזרו כל כרטיס, קפלו לאורך הקו המנוקד שבאמצע – המילה מקדימה והפירוש מאחור. תרגלו בזוגות. ✂

התמקחות שלא נגמרת בין שני צדדים	משא ומתן מתמיד
להיות חלק מקבוצה	להשתייך
המוכנות והרצון שלהם	נכונותם
גדלה מאוד ובבת אחת	עלתה בחדות
נותנת היתר, מאפשרת	מעניקה רשות
ניגוד / הסתייגות	'אבל אותם ניסויים גילו גם..'
סיבה	'רק משום שכל השאר אמרו כך'
תוצאה	'אז כשתומר זרק לי את התיק..'

הטקסט · מכתב / יומן

יומן, יום שלישי

לפני הקריאה

סוג הטקסט: מכתב / יומן. האם הייתם פעם 'האדם האחד' שאמר משהו שונה מכולם? מה קרה אחרי זה?

הניחוש שלי:

מילון קטן

משא ומתן מתמיד

התמקחות שלא נגמרת בין שני צדדים

להשתייך

להיות חלק מקבוצה

נכונותם

המוכנות והרצון שלהם

עלתה בחדות

גדלה מאוד ובבת אחת

מעניקה רשות

נותנת היתר, מאפשרת

הערות שלי

1 יומן יקר, היום בהפסקה החבר'ה החליטו 'לשחק' בתיק של עדי – זרקו אותו מאחד לשני, והיא רצה ביניהם. כולם צחקו. גם אני צחקתי. אבל בבטן הרגשתי משהו מכווץ.

2 הבעיה היא שרק לפני חודש התקבלתי לחבורה. חצי שנה ישבתי לבד בהפסקות. אתה זוכר, יומן. אני לא רוצה לחזור לשם. אז כשתומר זרק לי את התיק – תפסתי אותו.

3 ואז עדי הסתכלה עליי. לא בכעס. בהפתעה. כאילו אמרה: גם אתה?

תחנת עצירה: עצרו רגע: מה קרה עד כאן? מה לדעתכם יקרה עכשיו?

4 לא זרקתי את התיק הלאה. הנחתי אותו על הספסל ואמרתי: "נמאס לי מזה, בואו לשחק כדור." רגע של שקט. אחר כך תומר משך בכתפיים ואמר: "טוב, כדור."

5 אני עדיין לא יודע אם עשיתי מספיק. אבל הבנתי משהו: שייכות שבה אני צריך להפסיק להיות אני – היא לא באמת שייכות. היא תחפושת. יונתן

6 פסיכולוגים מתארים את גיל ההתבגרות כמשא ומתן מתמיד בין שני צרכים: הצורך להשתייך לקבוצה והצורך להיות 'מישהו'. ניסויים מפורסמים הראו שאנשים מוכנים לומר שקו קצר הוא ארוך – רק משום שכל השאר בחדר אמרו כך. אבל אותם ניסויים גילו גם עובדה מעודדת: כשבחדר היה אדם אחד בלבד שענה אחרת, נכונותם של האחרים לומר את האמת עלתה בחדות. ייחודיות של אחד מעניקה רשות לרבים.

פסקת הרחבה – חט"ע

שאלות לפי עומק • חט"ע

יומן, יום שלישי

שם: _____

חלק א' - שחייה על פני השטח

אתרו בטקסט את העובדות: ביומן ובפסקה העיונית.

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

1

למה יונתן פחד להתנגד?

א כי לא אהב את עדי

ג כי המורה ראתה

ב כי פחד לחזור לשבת לבד

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

2

מה עשה יונתן עם התיק?

א זרק אותו הלאה

ג החביא אותו

ב הניח אותו על הספסל

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

3

איך הגיב תומר?

א כעס מאוד

ג הלך הביתה

ב הסכים לשחק כדור

בדיקת פרטים

פני המים • כתוב בטקסט

4

נכון או לא נכון? סמנו ✓ בטבלה

המשפט	נכון ✓	לא נכון X
בניסויים אנשים אמרו שקו קצר הוא ארוך, כי כל השאר בחדר אמרו כך.	☐	☐
לפי הפסקה, אדם אחד שענה אחרת לא שינה את תשובות האחרים.	☐	☐
פסיכולוגים מתארים את גיל ההתבגרות כמשא ומתן בין שני צרכים.	☐	☐
היומן כתוב בגוף שלישי.	☐	☐

אוצר מילים בהקשר

פני המים • כתוב בטקסט

5

השלימו את המשפטים בעזרת מחסן המילים

מחסן מילים: להשתייך בחדות רשות בהדרגה

1. הצורך _____ לקבוצה והצורך להיות 'מישהו'.

2. נכונותם של האחרים לומר את האמת עלתה _____.

3. ייחודיות של אחד מעניקה _____ לרבים.

שאלות לפי עומק • חט"ע

יומן, יום שלישי (המשך)

שם:

חלק ב' - צלילה

עכשיו נבחן את הקשר בין היומן לפסקה העיונית, ואת מבנה הטיעון.

סימון בטקסט

צלילה • בין השורות

6

מסמנים בטקסט

- סמנו בצהוב את המשפט בפסקה העיונית שמסביר מדוע תומר הסכים לשחק כדור.
- סמנו בכתום שלוש מילות קישור, וכתבו בשוליים את תפקידן.

מיון וארגון

צלילה • בין השורות

7

מיינו את רגשות יונתן לפי השלבים (מיינו: סמנו ✓ בעמודה המתאימה)

הפריט	לפני 😊	ברגע ההחלטה 🤔	אחרי 🌱
מכוץ בבטן	☐	☐	☐
המבט המופתע של עדי	☐	☐	☐
תובנה על 'תחפושית'	☐	☐	☐
פחד לחזור לבד	☐	☐	☐
ספק אם עשה מספיק	☐	☐	☐

קישור מושגים

צלילה • בין השורות

8

מתחו קו בין מילת הקישור לבין התפקיד הלוגי שלה

א. תוצאה	●	1. 'אבל אותם ניסויים גילו גם...'	●
ב. ניגוד / הסתייגות	●	2. 'רק משום שכל השאר אמרו כך'	●
ג. השוואה / דימוי	●	3. 'אז כשתומר זרק לי את התיק...'	●
ד. סיבה	●	4. 'כאילו אמרה: גם אתה?'	●

מבנה ומטרה

צלילה • בין השורות

9

מה הצורה הספרותית של הטקסט ומה היא מאפשרת?

- א. יומן – גישה למחשבות פנימיות וכנות
- ב. ידיעה עיתונאית – עובדות בלבד
- ג. מודעה

שאלות לפי עומק · חט"ע

יומן, יום שלישי (המשך)

שם: _____

מבנה ומטרה

צלילה · בין השורות

10

מה הקשר בין הניסויים בפסקה האחרונה לבין הסיפור?

- א הם מסבירים מדוע יונתן צחק, ומדוע המעשה שלו שינה את הקבוצה
- ב אין קשר
- ג הם מוכיחים שיונתן טעה

מבנה ומטרה

צלילה · בין השורות

11

"ייחודיות של אחד מעניקה רשות לרבים" – איזה אמצעי לשוני יש כאן?

- א ניגוד בין 'אחד' ל'רבים'
- ב חריזה
- ג שאלה רטורית

מבנה ומטרה

צלילה · בין השורות

12

מה תפקידה של הפסקה העיונית בסוף הטקסט ביחס ליומן? הסבירו כיצד היא משנה את הקריאה של מעשה יונתן, ובססו על שתי דוגמאות.

מבנה ומטרה

צלילה · בין השורות

13

הסבירו את המשפט 'ייחודיות של אחד מעניקה רשות לרבים' וציינו את האמצעי הלשוני שבו. הראו כיצד הרעיון מתממש בתגובת תומר.

שאלות לפי עומק · חט"ע

יומן, יום שלישי (המשך)

מארגן גרפי

צלילה · בין השורות

14

פרקו את הטיעון המרכזי של הטקסט: מה הטענה, במה היא נתמכת, ואיפה היא מופיעה

טענה	נימוק	דוגמה מהטקסט

חלק ג' - מעמקים

ולבסוף: עמדו על דעתכם ונמקו אותה.

העברה למקרה חדש

המעמקים · מעבר לשורות

15

על סמך הפסקה העיונית: מה הסיכוי שאמירה אחת שלה תשנה משהו? נסחו משפט שהייתה יכולה לומר.

מקרה לבחינה: האדם האחד

נוגה, בכיתה י"א, יושבת עם חברים שמחקים תלמיד שהתבלבל בהצגה מול הכיתה. היא חושבת שזה פוגע, אבל כולם צוחקים ומהנהנים. היא חוששת להיראות 'רצינית מדי'.

שאלות לפי עומק · חט"ע

יומן, יום שלישי (המשך)

כתיבה ונימוק

המעמקים · מעבר לשורות

16

'שייכות שבה אני צריך להפסיק להיות אני – היא לא באמת שייכות.' האם אתם מסכימים? כתבו מאמר דעה קצר, עם דוגמה מהטקסט ודוגמה מהחיים.

כלי חוסן

המעמקים · מעבר לשורות

17

על פי גש"ר מאח"ד: מאילו ערוצי התמודדות שאב יונתן כוח? כתבו פסקה שמנתחת לפחות שני ערוצים (למשל גוף – 'מכוון בבטן'; שכל; חברה), עם ציטוט לכל אחד.

שיח בכיתה

המעמקים · מעבר לשורות

18

מעגל שיח

- מתי קל לכם להיות עצמכם, ומתי קשה?
- איך אפשר לומר 'לא' לקבוצה בלי לאבד אותה?
- מה מחזק אתכם כשאתם צריכים אומץ? (חשבו על גש"ר מאח"ד: גוף, שכל, רגש...)

שאלות לפי עומק · חט"ע

יומן, יום שלישי (המשך)

ייצוג חזותי

המעמקים · מעבר לשורות

19

שרטטו תרשים השוואה: 'חדר הניסוי' מול 'ההפסקה'. סמנו בכל אחד את 'האדם האחד' ואת התגובה של הקבוצה.

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו

סמנו בכל שורה איך אתם מרגישים

עוד לא	בערך	בטוח/ה	
			אני יודע/ת להסביר את הקשר בין הניסויים לבין המעשה של יונתן.
			אני יודע/ת לזהות מילות קישור ואת תפקידן בטקסט.
			אני יכול/ה לנסח טענה, נימוק ודוגמה על שייכות וייחודיות.

כרטיס יציאה

מי אני כשכולם מסתכלים? • חט"ע

שם:

כיתה:

תאריך:

1. במשפט אחד: מה הפסקה העיונית מוסיפה ליומן?

2. מצב שבו הייתי יכול/ה להיות 'האדם האחד':

3. שאלה שעדיין מעסיקה אותי:

כמה נהייתי מהטקסט? 1 2 3 4 5

מה אני לוקח/ת איתי מהטקסט? כתבו או ציירו

מפתח תשובות למורה

מפתח תשובות למורה

מפתח תשובות למורה – חט"ע. שאלות פתוחות: תשובות אישיות. מחפשים תשובה שנשענת על הטקסט, מנומקת ומנוסחת במשפטים שלמים.

שאלה	תשובה
1	ב. כי פחד לחזור לשבת לבד
2	ב. הניח אותו על הספסל
3	ב. הסכים לשחק כדור
4	1. נכון 2. לא נכון 3. נכון 4. לא נכון
7	מכוון בבטן ← לפני; המבט המופתע של עדי ← ברגע ההחלטה; תובנה על 'תחפושת' ← אחרי; פחד לחזור לבד ← לפני; ספק אם עשה מספיק ← אחרי
8	1-ב, 2-ד, 3-א, 4-ג
9	א. יומן – גישה למחשבות פנימיות וכנות
10	א. הם מסבירים מדוע יונתן צחק, ומדוע המעשה שלו שינה את הקבוצה
11	א. ניגוד בין 'אחד' ל'רבים'

יצרה: רוית ראש בן ישי

קוראים את העולם שלנו • מי אני כשכולם מסתכלים? • חוברת תלמיד לחט"ע

